

NATUURLYKE HISTORIE
V O O R
K I N D E R E N ,

GEDEELTELYK INGERICHT NAAR DE
HOOGDUITSCH E UITGAAVE

V A N D E N

HOOGGELEERDEN HEERE
M. GEORG CHRISTIAN RAFF,
HOOGLEERAAR IN DE HISTORIE EN
GEOGRAPHIE, TE GÜTTINGEN.

Aanmerklyk verbeterd, vermeerderd en genoegzaam
geheel veranderd en overgebracht tot eene vatbaare
rangschikking, voorgesteld in Kindervervolykende
Samenspraaken, doorvlochten met toepaselyke
Zede- en andere Gedichjes, en eindelyk
voor de Nederlandsche Kinderen overge-
bragt, tot de voornaamste onderwerpen
der Natuurlyke Hittorie van Holland.

D O O R

J. LE FRANCO VAN BERKHEY, M. D.
HIST. NAT. LECTOR OP 'S LANDS UNIVER-
SITEIT TE LEIDEN, LID VAN DE KEI-
SERLYKE NATUUR-, EN VERSCHEL-
DEN VADERLANDSCHE NATUUR-,
EN DICHTLIEVENDE GE-
NOOTSCHAPPEN.

D E R D E D E E L .

T E L E T D E N ,
B Y F R A N S D E D O E S , P. Z.
M D C C L X X I ,

fchen daar by moeten verdrinken, of ten minsten in groot levensgevaar geraken, kunt gy u ligt voortellen.

Alle de tanden van het Nylpaard zyn wel dik en sterk, maar in zyn onderbek of kin, heeft hy 'er vier voorname, waar van ieder ten minsten een half el lang is, en zo dik als een Osfehoorn, en twaalf à dertien pond zwaar.

De Nylpaardstanden zyn witter en harder dan de Oliphantstanden, en worden ook tot allerhande zaken gebruikt, men zegt dat ze zo hard zyn dat men 'er vuur meede zou kunnen slaan.

Zoo snel en vlug nu dit Monster in 't water met zwemmen en onder duiken is, zo angstvallig en langzaam is hy daarentegen in 't loopen op de aarde, hy maakt zich aanstonds weg wanneer hy maar een Mensch ziet of hoord. Hy laat zich niet tam maken. Men eet zyn vleesch. Wanneer hy volwasfen is, weegt hy byna 3000 Pond.

De Egiptenaaren lieten ze aan de Grafnaalden uitbeelden, en ook op andere Zuilen, en de Romeinen bragtenze op hunne munten. De Krokodil kan hy niet gedogen, en vervolgt dezelve waar hy maar kan. Men wil dat dit dier de Leviathan van Job is.

DE NEUSHOORN

Of Rhinoceros is Grieks, en is afkomstig van *ρς* *Naris*, en *ρας* *Cornu* *hinc nascornis*
Uni-

222 NATUURLYKE HISTORIE

Unicornis is zyne gewoonlyke benaming in 't Latyn, wyl men hem eertyds uit dwaaling en bedriegery Eenhoorn genaamd heeft, en hem midden op de kop eene regte witte lange hoorn van drie ellen lang opgerigt heeft; zoodaanige hoorn, die men voor de zyne uitgaf, en zeer duur verkogt, kwam ende komt ook nog van eene zekere foort van Walvisfchen voort, die men in 't gemeen Eenhoorn Vifch noemd, ziet hier van onder by de Beschryving dezès Eenhoorn Vifch verder, hy is de Landsman van den Oliphant, en is hem in eeten en groote anderzints zeer gelyk; als hy volwassen is, is hy vier ellen lang, en byna drie ellen hoog, hy ziet 'er vreeslyk uit wegens zyne lange hoorn op de neus, en zyne byzondere in een klyn snuitje eindigende kop, want zyn bovenlip hangt een weinig over de onderlip heenen, en eindigt zig in eene beweeglyke spitse welke hy verlangen en verkorten kan en dubbeld om een stok draaijen, en daar mede gras, ryft en zuiker riet aftrekken; hy heeft lange styve ooren en zeer kleine oogen, een zwart graauwe hairloose gefronse huid, waar door men denken zoude dat hy opgetuigt, of met een harnasch of schilden bedekt was. Zyn pooten zyn naauwlyks twee en een half voet hoog, en de klaauw in drien verdeeld. Zyn buik hangt bykans op den grond, en zyn staart is kort en kaal, hebbende alleen aan het einde een weinig hair. zie *Plaat xiv. Vak C.*

Alle

Alle jaaren brengt hy een jong ter waereld en leeft 40 à 50 jaaren; hy houd zig altyd by moerassen en vloedten, hy woelt gaarne in slyk en modder, en vreeft mensch noch dier; de mensch doet hy geen kwaad, zoo zy hem niet eerst beledigen, en met de dieren leeft hy ook in vreedde, maar word hy van dezelve beledigd, als dan woed hy verschrikkelyk en scheurt en sloot vrienden en vyanden en kortom alles ter neder wat hem ontmoet. — De Oliphant ook? — Ja, ook tegen dezen waagt hy zich, en sloot hem zyn hoorn in 't lyf, al is 't dat hy ook naderhand van dezelve neergeslagen word.

De Oliphant slaat alleen maar zyn vyand ter neder, is stille als ze ontvlugt zyn, en verschoont en beschermt de onschuldigen, maar de Neushoorn vermoord als dan alles en woed menigmaalen een halve dag voort, en daarom, om dat hy dan zoo buitengemeen wild en woedende is, word hy nooit niet getemd, en veel minder word hy tot trekken en draagen gebruikt. Men slaat hem gemeenlyk dood en eet zyn vleesch, en maakt uit zyne huid, die de hardste onder alle de dieren in de waereld is. Peezen om te kastyden, riemen, kammen, schotels, tenten en kolders. Zyn hoorn is ook zeer hard en niet hol, naar binnen geboogen en van eene graauwe bruine couleur. Men vind hier en daar een Renoster met twee hoornen agter elkanderen, eene op den neus en de andere voor de kop; het geschreeuw of

of geluid van dit monfter, is omtrent als het gegrom van een varken.

Nu komen wy, lieve kinders tot de agtste orde en wel tot die dieren welke korte Zwemvoeten hebben, en zich in de noorderlyke deelen van Europa, Asia en America, gedeeltelyk aan vloed en stroomen ophouden, gelyk de Bever, de Visch-otter en Zee-otter. Deels in de Zeën, als de Zeehonden, Zeebeeren, Zeeleeuwen, Zee-koeijen en Walruffen.

D E B E V E R.

Of de Kastoer is wel zoo groot als een hond en heeft een spitse ratte kop, en een platte schobagtige staart, korte (met vyf klauwen bezette) voeten, zyn voorvoeten zyn veel kleiner dan de agtervoeten, en de toonen daar aan vry en met geen zwemhuid bezet, maar aan zyne agtervoeten heeft hy eene zwemhuid, om daar mede te roeijen en zwemmen; hy heeft over 't geheele lyf zwarte bruine zagte hairen, doch daar zyn ook geheele witte en bruin witte bonte Bevers; zy leeven en wonen by de Stroomen, Zeën en Rivieren, knaagen boomtakken en loof, en alle jaaren werpen zy 2 à 3 jongen, en worden 15 à 20 jaaren oud. Men eet zyn vleesch en houd vooral zyn staart en tong voor iets delikaats; hy heeft een zeer byzondere staart welke ten minsten een half el lang, een vierde el breed en kwalyk een mans duim